

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele **ing. P. N.**, proti odpůrci **Státní volební komisi**, se sídlem U Obecního domu 3, Praha 1, v řízení o návrhu na neplatnost voleb poslanců pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 2. a 3. 6. 2006,

t a k t o :

I. Návrh s e o d m í t á.

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 16. 6. 2006 podává navrhovatel stížnost na mezeru ve volebním zákoně. Zde upozorňuje na nedostatek v platném volebním zákoně, který spatřuje v tom, že nedovoluje zúčastnit se voleb těm potenciálním voličům, kteří jsou po těžším zranění, jsou stíženi infarktem či jiným onemocněním či zraněním, které si vyžádalo neočekávanou hospitalizaci v době probíhajících voleb. Navrhovatel k těmto situacím připomíná, že se jedná většinou o starší lidi, potenciální voliče levice, jimž bylo takto znemožněno opatřit si voličský průkaz, a jejich hlasy pak levici chyběly.

Podle ustanovení § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, podle jehož § 87 odst. 1 se může podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl poslanec volen, a každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejíž kandidátní listina ve volebním kraji byla pro volby do Poslanecké sněmovny zaregistrována, přičemž návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.

Vzhledem k tomu, že bylo podání navrhovatele podáno ve lhůtě pro podání návrhu na neplatnost voleb poslanců pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 2. a 3. 6. 2006 a zároveň bylo podáno k Nejvyššímu správnímu soudu, který je k projednání tohoto druhu podání příslušný, bylo by možno se domnívat, že se jedná

právě o návrh na neplatnost voleb poslanců pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Navrhovatelovo podání však zjevně nespadá do věcného vymezení § 87 odst. 1 zákona č. 247/1995 Sb., jak byl výše uveden. Navrhovatel totiž vůbec nenapadá volbu některého z kandidátů, a to ani označením návrhu, ani podle jeho obsahu, když navrhovatel napadá - a to navíc nikoli ve vztahu ke konkrétní osobě, ale pouze jako hypotetický problém - zejména skutečnost, že osobám v určitém postavení je znemožněno zajistit si voličský průkaz a být tak při hlasování zahrnuti do zvláštního seznamu podle § 6 odst. 1 písm. d) zákona o volbách do Parlamentu České republiky.

Na volební stížnosti směřované nikoli proti neplatnosti volby kandidáta, nýbrž proti neumožnění volit z důvodu nezahrnutí do seznamu voličů, dopadá plně právní názor Ústavního soudu, který ve svém usnesení II. ÚS 540/02 ze dne 19. 10. 2004 (Sb. n. u. US, svazek č. 35, usnesení č. 51, str. 603) řešil skutkově obdobnou, byť nikoli totožnou, situaci znemožnění výkonu aktivního volebního práva a uvedl: *„Z obsahu ústavní stížnosti lze dovodit, že primární skutečností, již stěžovatel v ústavní stížnosti napadá, byl stav, kdy nebyl veden v žádném seznamu voličů pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, a tento stav vedl k situaci, kdy mu byl odepřen výkon volebního práva, v čemž stěžovatel spatřuje jiný zásah orgánu veřejné moci do ústavně zaručeného základního práva volit podle čl. 21 Listiny.*

Ústavní soud má zato, že ačkoliv stěžovatel formálně napadl usnesení Nejvyššího soudu ČR a postup okrskové volební komise, materiálně se jedná o stížnost, kterou de facto brojí proti absenci jeho zápisu ve stálém seznamu voličů. Z ústavní stížnosti stěžovatele lze dovodit, že k cíli, který sleduje, tj. k ochraně svého volebního práva ex post, využívá procesních prostředků, jež s těmito cíli nejsou slučitelné a z napětí mezi prostředkem a cílem, jehož má v úmyslu dosáhnout, dovozuje zásah do svých ústavně zaručených práv, a dokonce i neústavnost aplikované právní úpravy. Z tohoto důvodu se Ústavnímu soudu jeví, že spíše než dosažení ochrany základního práva, bylo v konečném důsledku úmyslem stěžovatele napadnout právní úpravu ust. § 87 odst. 1 volebního zákona, případně § 200n o. s. ř., kterou považuje za neústavní.

Ústavní soud proto nejprve poznamenává, že soudní ochrany proti situaci, kdy volič není zapsán v seznamu voličů nebo tento zápis vykazuje vady, se bylo v tehdejší době lze domáhat podle ust. § 200j o. s. ř. cestou návrhu na vydání rozhodnutí o provedení opravy nebo doplnění seznamu k místně příslušnému okresnímu soudu (od 1. 1. 2003 postupem podle ust. § 88 s. ř. s.).“

I v nyní posuzované situaci lze z podání navrhovatele dovodit - jakkoli problém nespojuje s konkrétní osobou - že brojí proti znemožnění výkonu aktivního volebního práva sebe či jiných osob z důvodu nezahrnutí do zvláštního seznamu voličů. Jak ovšem vyplývá z citovaného usnesení Ústavního soudu, v případě nespokojenosti směřující tímto směrem nesvědčí navrhovateli opravný prostředek podle § 90 s. ř. s., nýbrž podle § 88 s. ř. s., jímž je poskytována ochrana ve věcech seznamů voličů. K rozhodování návrhů ve věcech seznamů voličů je ovšem podle § 88 odst. 1 s. ř. s. příslušný krajský soud příslušný podle sídla správního orgánu.

Vzhledem k tomu, že byl tento návrh podán k Nejvyššímu správnímu soudu, ačkoli se jednalo o věc, v níž je příslušným podle § 88 odst. 1 s. ř. s. krajský soud příslušný podle sídla správního orgánu, je nutno tento návrh odmítnout podle § 93 s. ř. s., neboť byl podán u věcně a místně nepříslušného soudu.

Nad tento rámec zdejší soud pouze podotýká, že zákon č. 247/1995 Sb. reaguje na celou řadu situací, v nichž je voliči z různých důvodů blízcích se situaci, kterou navrhovatel uvádí ve svém návrhu, znemožněno dostavit se ve dnech voleb do volební místnosti volebního okrsku, kde je volič veden ve stálém seznamu.

Zákon o volbách do Parlamentu České republiky tak pamatuje na voliče, kteří se budou nacházet na území příslušného volebního okrsku, ale nebudou se moci dostavit do volební místnosti, když jim svým ustanovením § 19 odst. 7 umožňuje požádat ze závažných, zejména zdravotních důvodů, obecní úřad a ve dnech voleb okrskovou volební komisi o to, aby mohli hlasovat mimo volební místnost, a to v územním obvodu volebního okrsku, pro který byla okrsková volební komise zřízena.

Dále zákon pamatuje i na voliče, kteří jsou si vědomi toho, že se nebudou ve dnech voleb nacházet v územním obvodu svého volebního okrsku, leč mohou se dostavit do volební místnosti v jiném volebním okrsku, a to institutem voličských průkazů podle jeho ustanovení § 6a; a konečně pamatuje i na voliče, kteří se nacházejí v nemocnici, porodnici, sanatoriu, ústavu sociální péče nebo v obdobném ústavu a zařízení, a to svým ustanovením § 6 odst. 1 písm. b) ve vztahu k jeho § 6 odst. 2, které jim umožňuje volit na základě zahrnutí do zvláštního seznamu v okrsku, v němž leží instituce, kde se v době hlasování tyto osoby nacházejí. V obou těchto případech je ovšem potřeba požádat o voličský průkaz, respektive předat údaje o osobách spadajících do vymezení § 6 odst. 1 písm. b) zákona, nejpozději 7 dnů přede dnem voleb, respektive před začátkem hlasování.

Lze tak na jedné straně konstatovat, že zákonodárce pamatoval na celou řadu možných situací, na straně druhé ovšem lze souhlasit s navrhovatelem, že stále zbývá určitá skupina těch, kteří se nacházejí mimo územní obvod svého volebního okrsku, a to z neočekávatelných důvodů, které jim znemožnily požádat s předstihem sedmi dnů před začátkem hlasování o voličský průkaz nebo být zapsáni do zvláštního seznamu podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 247/1995 Sb.

Faktické vyloučení těchto osob z hlasování však není způsobeno chybou zákonodárce, tím méně pak chybou jiných orgánů, nýbrž nutností s určitým předstihem přede dnem hlasování ukončit vydávání voličských průkazů, respektive uzavřít zvláštní seznamy voličů. I k této otázce se ostatně Ústavní soud vyjádřil v citovaném nálezu II. ÚS 540/02, kde dále uvedl: *„Lze proto připustit, aby z důvodu institucionálního zajištění výkonu volebního práva, tedy zajištění organizace voleb, byla v právu stanovena jistá omezení, za jejichž splnění jednotlivec, resp. občan, realizuje výkon subjektivního volebního práva. Z organizačních aspektů voleb lze vždy dovodit větší či menší míru omezení volebního práva, ať už jde o stanovení časového průběhu voleb, místa, kde lze volbu realizovat atd., které se mohou jevit jako další podmínky volebního práva. Nelze však hovořit o kvalifikačních podmínkách výkonu volebního práva (státní občanství, věk), nýbrž o jeho omezeních, jež však jsou i s ohledem na shora uvedenou povahu tohoto práva přiměřená a nezbytná k zajištění organizace voleb, a tedy v konečném důsledku k zajištění realizace subjektivního volebního práva.“* Je tak možno toto obiter dictum uzavřít konstatováním, že omezení, která dopadají na tu skupinu obyvatel, kterou navrhovatel vymezil ve svém návrhu, je nutno přičíst stanovení určité rovnováhy mezi neomezeným aktivním volebním právem jednotlivců a veřejným zájmem na institucionálním zajištění výkonu volebního práva.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podaný návrh odmítl [§ 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Podle ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. června 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu